گزارش

بقایی: موشک‌ها از مناطق مسکونی در کشورهای همسایه به سمت ایران شلیک می‌شوند

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، با انتشار فیلمی از اقدام متجاوزان آمریکایی در سوءاستفاده از حریم یکی از کشورهای همسایه برای حمله موشکی علیه ایران، در پیامی در شبکه ایکس در این ارتباط نوشت: «کسانی که اصرار دارند منطق حملات دفاعی ما به پایگاه‌ها/ دارایی‌های نظامی آمریکا در منطقه را نادیده بگیرند، موشک‌ها از مناطق مسکونی در قلمرو کشورهای همسایه به سمت ایران شلیک می‌شوند و جنگنده‌های آمریکایی از حریم هوایی کشورهای همسایه برای حمله به ایران استفاده می‌کنند و همه اینها امنیت منطقه‌ای را به خطر می‌اندازند».

بقایی همچنین در نشست خبری خود با اصحاب رسانه که صبح دیروز برگزار شد، تأکید کرد: نقشه ایران نشان‌دهنده همه آن چیزی است که همه ایرانیان به آن افتخار می‌کنند. از یک طرف ایران همواره گورستان آرزوها و اوهام بیگانگان بوده است و از طرف دیگر کشورهای منطقه باید مراقب باشند. فکر نکنند اگر ساکت بنشینند این روند برای آنها اتفاق نمی‌افتد. تک‌تک دولت‌ها و انسان‌های آزاده که دغدغه صلح و کرامت انسانی دارند، نباید نسبت به این مسئله بی‌تفاوت باشند. او در ادامه گفت: امروز دومین هفته از نبرد حماسی ایرانیان علیه نظامی وحشیانه از سوی رژیم صهیونیستی و آمریکاست. در این دو هفته، سربازان ایران به‌خوبی نشان دادند در برابر دشمن چگونه جانشان را فدا و چگونه برای عزت و مانایی ایران عزیز فداکاری می‌کنند. او با اشاره به اهداف آمریکا در تجاوز به ایران، با بیان اینکه مگر تاکنون کسی شک داشت که هدف آمریکا سیطره بر منابع کشورهای دیگر است، گفت: سخنان لیندسی گراهام را دیدیم که با خوشحالی گفت اگر بتوانیم نفت ایران را نیز تصاحب کنیم، در کنار نفت ونزوئلا، بر ۳۱ درصد از منابع نفتی جهان مسلط خواهیم شد. پیش از آن نیز وزیر خارجه آمریکا گفته بود ما به خاطر اسرائیل وارد جنگ شدیم. سخنگوی دستگاه دیپلماسی درباره رویکرد فعلی ایران در مواجهه با آمریکا و رژیم صهیونیستی تأکید کرد: در حال حاضر تمام تلاش، توجه و تمرکز ما معطوف به دفاع از کیان ایران در برابر این تجاوز وحشیانه است. در این ۴۷ سال، به اندازه کافی آنچه را باید آموخته باشیم، آموخته‌ایم. سابقه دشمنی، لجاجت و خصومت آمریکا با ایران فقط به سال ۱۹۷۹ برنمی‌گردد، بلکه به سال‌های ۱۹۵۳ و ۱۳۳۲ برمی‌گردد؛ زمانی که ایرانیان با نوعی خوش‌بینی یا حتی خوش‌خیالی، برای رهایی از شر استعمارگران دیگر، به آمریکا روی آوردند، اما دیدیم چگونه با همکاری آمریکا با کودتاچیان، این اعتماد ایرانیان به خیانت بدل شد. او با اشاره به مذاکرات هسته‌ای ایران و آمریکا در در دو سال گذشته اظهار کرد: در دو مقطع زمانی که ایران در حال انجام مذاکرات بود، آنها به مذاکرات خیانت کردند. بنابراین تکلیف روشن است؛ ما با تمام توان، یک‌صدا و متحد، برای دفاع از کیان ایران ادامه دهیم. سخنگوی وزارت امور خارجه در پاسخ به این پرسش که رئیس‌جمهور آمریکا که پیش‌تر از بازگرداندن عظمت به ایران سخن می‌گفت حالا ایرانیان را شرورترین مردم می‌داند، این تناقض از چه نشئت می‌گیرد، با بیان اینکه مدت‌ها پیش مردم ایران را به تروریسم متهم می‌کردند، گفت: همه اینها فریبکاری بود. اکنون اگر از کودکان چندساله پرسیده شود، شاید به اندازه تحلیلگران باسابقه بتوانند به‌خوبی تشخیص دهند که همه آن سخنان چیزی جز فریب و دروغ نبود. ما مثله‌کردن ۱۷۰ کودک بی‌گناه میناب را دیدیم، با کشتن ورزشکاران زن، همین دیروز با حمله به تأسیسات نفتی و بارش باران آلوده بر سر همه ایرانیان. بقایی افزود: بنابراین مصداق‌ها روشن است که منظور از «کمک آمریکا به ایران» چه نوع کمکی است. شرم‌آور آنکه حتی درباره حمله به مدرسه میناب نیز در ابتدا گفتند بررسی می‌کنیم و سپس دیروز اعلام کردند این کار ایران بوده است. این میزان از وقاحت، بی‌مسئولیتی و عادی‌شدن جنایت و کشتار انسان‌ها به‌راستی تهوع‌آور است. اما مرز میان دروغ و حقیقت روشن است. او تأکید کرد این جنگ، جنگ بر سر انسانیت است؛ جنگی میان طرفی که به دنبال سیطره، تخریب و کشتار است و در سوی دیگر ایران قرار دارد که با تمام توان برای پاسداری از عزت و کرامت انسانی و برای حفاظت از مردمان خود در برابر پلیدترین رژیم‌ها مقاومت می‌کند. سخنگوی وزارت خارجه با بیان اینکه هدف آمریکا از حملات به ایران مردم هستند و این واقعیتی آشکار است، اظهار کرد: متجاوزان در حملات خود علیه ایران هیچ تمایزی میان اقوام گوناگون ایرانی و بخش‌های مختلف جامعه ایران قائل نیستند. آنها دنبال اهریمن‌سازی از طرف ایران هستند. آنها سعی دارند بگویند ایرانی‌ها انسان‌هایی شرور هستند تا در نتیجه، جهان در برابر جنایت‌هایی که علیه آنان صورت می‌گیرد، واکنشی نشان ندهد. این روند نیز نوعی جنایت است و نشان‌دهنده نیت خاص متجاوزان برای ارتکاب شدیدترین جنایت‌های بین‌المللی به شمار می‌آید. سخنگوی وزارت خارجه درباره برآوردهایی که ارتش رژیم صهیونیستی از موشک‌ها و پهپادهای ایرانی ارائه کرده و آنها را رو به اتمام می‌داند، گفت: ضرباتی که متجاوزان در حال متحمل‌شدن هستند، دقیقا ناشی از همین محاسبات اشتباه و توهمات آنهاست. اجازه دهید در همان خواب و خیال خود باقی بمانند؛ همان توهماتی که متأسفانه آمریکا را با اشتباهات محاسباتی‌اش به این جنگ کشاند و اکنون خود احساس می‌کند در این باتلاق گرفتار شده است. او افزود: حرف‌های زیادی از قبل زده می‌شود؛ گفته می‌شود ایران فلان مسئله را دارد، امکاناتش کم است، اما نیروهای مسلح شجاع ما در میدان و در عمل ثابت خواهند کرد از چه امکانات و چه ظرفیت‌های واقعی‌ای برخوردار هستند. سخنگوی وزارت خارجه در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه گفته شده رهبر جدید انقلاب جانباز جنگ رمضان هستند، آیا در حال حاضر ایشان زمام امور را به دست دارند یا همچنان شورای موقت بر سر کار است، گفت: رهبر جمهوری اسلامی ایران انتخاب و اعلام شدند و بنابراین از لحاظ قانون اساسی و رویه‌های قانونی، همه تشریفات لازم برای اعلام انتخاب ایشان به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران طی شده است. از زمان اعلام تکلیف نیز روشن است که ما در حال دفاع از خود هستیم. او در ادامه درباره انتخاب رهبری جدید و پیام آن برای منطقه تصریح کرد: پیام‌ها نیز بسیار واضح است؛ کسانی که باید پیام را دریافت می‌کردند، پیام را دریافت کردند. ملت ایران با تمام توان، یکدست و یک‌صدا، برای دفاع از عزت، حاکمیت ملی و امنیت شهروندان خود در این نبرد که یک نبرد وجودی است، ایستادگی خواهد کرد. سخنگوی دستگاه دیپلماسی در پاسخ به پرسشی درباره برخی حملات انجام‌شده علیه ترکیه و جمهوری آذربایجان که ایران اعلام کرده از سوی کشورمان نبوده و واکنش عجولانه باکو، دراین‌باره گفت: ما بر حفظ روابط مبتنی بر هم‌جواری و دوستی اصرار داریم. برای ما ادامه ارتباط دوستانه و مبتنی بر احترام متقابل، ازجمله احترام به حاکمیت ملی و تمامیت سرزمین همه کشورها، یک اصل است. بااین‌حال، وقتی از خاک کشورهای منطقه به ایران تعرض و از خاک آنها سوءاستفاده می‌شود، برای حمله به شهروندان ایرانی یا تخریب دارایی‌های کشور، طبق حقوق بین‌الملل، واکنش دفاعی ایران یک حق ذاتی و قانونی است. بقایی خاطرنشان کرد: درباره جمهوری آذربایجان، ترکیه و قبرس که اشاره کردید، ستاد کل نیروهای مسلح به‌صراحت اعلام کرده چنین پرتابه‌هایی از داخل ایران یا توسط نیروهای نظامی ما صورت نگرفته است. در مورد قبرس، حتی مقام‌های رسمی انگلیس نیز تأیید کردند چنین اتفاقی رخ نداده است. ما همواره هشدار داده‌ایم نسبت به عملیات‌های «پرچم دروغین»؛ یادمان باشد که در منطقه، رژیمی شرور وجود دارد که سابقه طولانی در چنین اقدامات خرابکارانه دارد. نمونه معروف آن «آپریشن سوزانا» در سال ۱۹۵۴ است که رژیم صهیونیستی سعی کرد با اقدامات خرابکارانه، شکافی میان چند کشور ایجاد کند. اخیرا نیز خبرهایی منتشر شد که در عربستان سعودی و قطر چنین اقدامات خرابکارانه‌ای در جریان بوده است. بنابراین همه کشورها را دعوت می‌کنیم که در هرگونه پیش‌داوری و اعلام نظر عجولانه دقت و صبر داشته باشند؛ تعجیل و شتاب در اظهارنظر به نفع روابط دوستانه بین کشورهای منطقه نیست.

مجلس خبرگان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران را انتخاب کرد

آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای

شرق: در پی اعلام رسمی مجلس خبرگان درباره تعیین رهبر جدید، آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران معرفی شد. دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری با انتشار اطلاعیه‌ای اعلام کرد این نهاد بلافاصله پس از انتشار خبر شهادت آیت‌الله خامنه‌ای، روند بررسی و تصمیم‌گیری برای تعیین جانشین او را آغاز کرده است. در این اطلاعیه آمده است با وجود شرایط جنگی و تهدیدات امنیتی، مجلس خبرگان با برگزاری اجلاسیه‌ای فوق‌العاده و با حضور نمایندگان این مجلس از سراسر کشور، فرایند انتخاب رهبر جدید را براساس اصول قانون اساسی و آیین‌نامه داخلی خود انجام داده است. براساس این بیانیه، در جریان این نشست فوق‌العاده، آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای با رأی اکثریت نمایندگان مجلس خبرگان رهبری به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران انتخاب و معرفی شد. در اطلاعیه دبیرخانه مجلس خبرگان تأکید شده است این تصمیم در چارچوب وظایف قانونی این نهاد و با هدف جلوگیری از ایجاد خلأ در جایگاه رهبری اتخاذ شده است. در بخش دیگری از اطلاعیه مجلس خبرگان آمده است این نهاد در روند تصمیم‌گیری خود از ظرفیت‌های پیش‌بینی‌شده در قانون اساسی، ازجمله اصول مرتبط با انتخاب رهبر و نیز تدابیر مربوط به شرایط اضطراری، استفاده کرده است. همچنین از اعضای شورای موقت پیش‌بینی‌شده در قانون اساسی برای مدیریت احتمالی دوران انتقال قدردانی شده است. مجلس خبرگان در پایان این اطلاعیه از مردم ایران، نخبگان حوزه و دانشگاه و سایر اقشار جامعه خواسته است برای حفظ انسجام و ثبات کشور از رهبر جدید حمایت کنند.

پیام‌ها و واکنش‌های داخلی و منطقه‌ای

پس از اعلام رسمی این انتخاب، شماری از مقامات و نهادهای سیاسی و نظامی ایران با انتشار پیام‌هایی، انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای به عنوان رهبر جدید جمهوری اسلامی ایران را تبریک گفتند و از این تصمیم حمایت کردند. مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور ایران، در پیامی رسمی با تبریک این انتخاب اعلام کرد تعیین رهبر جدید می‌تواند آغاز دوره‌ای جدید در مسیر اداره کشور باشد. در این پیام تأکید شده این تصمیم براساس رأی مجلس خبرگان رهبری و در چارچوب قانون اساسی اتخاذ شده است. محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی نیز در اظهاراتی ضمن اشاره به انتخاب رهبر جدید، بر لزوم همراهی با تصمیم مجلس خبرگان تأکید کرد و گفت مجلس شورای اسلامی از این انتخاب حمایت می‌کند. حجت‌الاسلام غلامحسین محسنی‌اژه‌ای، رئیس قوه قضائیه هم در پیامی انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران از سوی مجلس خبرگان رهبری را تبریک گفت. او این تصمیم را اقدامی سرنوشت‌ساز و امیدآفرین برای تداوم حیات و بالندگی نظام جمهوری اسلامی ایران توصیف و از مجلس خبرگان به دلیل انجام وظیفه قانونی خود در شرایط حساس کشور قدردانی کرد. محسنی‌اژه‌ای با تأکید بر اهمیت وحدت ملی، از مردم، نخبگان و مسئولان خواست حول محور رهبری جدید همبستگی داشته باشند. علی لاریجانی، دبیر شورای‌عالی امنیت ملی نیز در گفت‌وگویی با رسانه‌های داخلی اظهار کرد مجلس خبرگان در شرایطی دشوار و درحالی‌که کشور با تهدیدات امنیتی مواجه بوده، جلسه خود را برگزار و درباره مسئله رهبری تصمیم‌گیری کرده است. او افزود این فرایند در چارچوب قانون اساسی انجام شده است. شورای نگهبان با صدور بیانیه‌ای از انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران از طرف مجلس خبرگان رهبری قدردانی کرد و آن را اقدامی به‌موقع پس از درگذشت رهبر پیشین دانست. وزارت امور خارجه ایران نیز در بیانیه‌ای با اشاره به انتخاب رهبر جدید، این تصمیم را در چارچوب قانون اساسی توصیف و اعلام کرد دستگاه دیپلماسی کشور در ادامه فعالیت‌های خود در راستای سیاست‌های کلان نظام عمل خواهد کرد. عباس عراقچی، وزیر امور خارجه کشورمان هم در پیامی انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای به عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران را تبریک گفت. رئیس سازمان انرژی اتمی هم در پیامی انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای به عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران از سوی مجلس خبرگان را تبریک گفت و با ایشان اعلام بیعت کرد. او تأکید کرد صنعت هسته‌ای کشور با عزم راسخ به توسعه علوم و فناوری‌های راهبردی ادامه خواهد داد و برای رهبر جدید در انجام مسئولیت‌های خود آرزوی موفقیت کرد. در سطح سیاسی و مذهبی نیز پیام‌هایی در واکنش به این انتخاب منتشر شد. سیدحسن خمینی در پیامی با تسلیت درگذشت آیت‌الله خامنه‌ای و تبریک انتخاب رهبر جدید، بر ضرورت حفظ انسجام و ثبات کشور تأکید کرد. در ادامه واکنش‌ها، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد از تصمیم مجلس خبرگان رهبری حمایت می‌کند و آمادگی دارد در چارچوب وظایف خود از سیاست‌ها و تصمیمات رهبر جدید پیروی کند. شورای دفاع هم در بیانیه‌ای اعلام کرد تا آخرین قطره خون مطیع فرمانده کل قواست. ارتش جمهوری اسلامی ایران با صدور پیام خود، ضمن تبریک انتخاب حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای به عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران، تأکید کرد ارتش با آن رهبر عالی‌قدر بیعت می‌کند، مانند دوران پرافتخار انقلاب در راه حفظ آرمان‌های بلند و متعالی انقلاب اسلامی، امام عزیز (ره) و رهبر و امام مجاهد شهید، تا آخرین نفس جان‌فشانی خواهد کرد. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز در بیانیه‌ای جداگانه اعلام کرد از انتخاب انجام‌شده حمایت کرده و آمادگی خود را برای ادامه مأموریت‌های محوله اعلام می‌کند. فرماندهی کل انتظامی کشور هم طی بیانیه‌ای ضمن تبریک این انتخاب شایسته به محضر مبارک حضرت ولی‌عصر (عج)، ملت بزرگ ایران و آزادگان جهان مراتب بیعت خالصانه و تا پای جان را با فرمانده کل قوا اعلام کرده و تأکید می‌کند مانند دوران رهبری امام امت و قائد شهید، گوش به فرمان و آماده اجرای فرامین و منویات صادره معظم‌له خواهند بود. در خارج از ایران نیز برخی واکنش‌ها به این تحول سیاسی منتشر شد. سیدعمار حکیم، رهبر جریان حکمت ملی عراق، با انتشار پیامی ضمن تسلیت درگذشت رهبر پیشین جمهوری اسلامی ایران، انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای به عنوان رهبر جدید را تبریک گفت و برای او در ادامه مسئولیت جدید آرزوی موفقیت کرد. وزارت امور خارجه چین نیز در واکنش به این تحول اعلام کرد انتخاب رهبر جدید در ایران یک موضوع داخلی است که براساس قانون اساسی این کشور انجام شده است.

تبریک پوتین و علی‌اف به مناسبت انتخاب رهبر جدید جمهوری اسلامی ایران

ولادیمیر پوتین انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران را تبریک گفت. به گزارش راشا تودی، کاخ کرملین با صدور بیانیه‌ای به نقل از ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور این کشور، انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی خامنه‌ای به عنوان سومین رهبر جمهوری اسلامی ایران را تبریک گفته و خطاب به ایشان گفت: من اطمینان دارم که شما مسیر پدرتان را با شرافت ادامه خواهید داد. پوتین در ادامه این پیام تأکید کرد: ایران در برابر تجاوز مسلحانه مقاومت می‌کند و جایگاه شما نیازمند شجاعت و جان‌فشانی‌های زیاد است. در این پیام همچنین آمده است: بار دیگر بر حمایت پایدارمان از تهران و همبستگی با دوستان ایرانی خود تأکید می‌کنیم. روسیه شریکی قابل اعتماد برای ایران بوده و خواهد ماند. الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور جمهوری آذربایجان، هم در پیامی انتخاب آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خامنه‌ای به عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران را تبریک گفت. در متن این پیام آمده است: انتخاب شما به سمت رهبر جمهوری اسلامی ایران را صمیمانه تبریک می‌گویم. روابط میان جمهوری آذربایجان و جمهوری اسلامی ایران ریشه در اراده ملت‌های ما دارد که در طول تاریخ در شرایط همسایگی خوب و دوستی در کنار یکدیگر زندگی کرده‌اند. امیدوارم با تلاش مشترک بتوانیم روابط بین دو کشور را بر پایه احترام و اعتماد متقابل و در راستای منافع ملت‌های‌مان توسعه دهیم.

راهبرد ایران در ۱۱ روز جنگ؛ از نفوذ به سپر گنبد آهنین، تا شوک قیمت انرژی بر بازارهای مالی جهان

غرب در باتلاق نفت

شرق: در یازدهمین روز از جنگ موسوم به «جنگ رمضان»، صحنه نبرد میان ایران و محور مقاومت از یک سو و ائتلاف فرامنطقه‌ای به رهبری آمریکا و رژیم اسرائیل از سوی دیگر، وارد مرحله جدیدی از پویایی و پیچیدگی شده است. برخلاف محاسبات اولیه طراحان جنگ در واشنگتن و تل‌آویو که بر پایه نظریه «شوک و هیبت» و فروپاشی سریع نظام جمهوری اسلامی استوار بود، تحولات میدانی و فرامیدانی نشان‌دهنده تغییر معادلات به نفع ایران و اثبات ناکارآمدی دکترین جنگ‌افروزی ترکیبی دشمن است.

آغاز جنگ با عملیات روانی و تشویق به نافرمانی‌های داخلی (همان‌طور که فرید ذکریا در آخرین اظهارنظر خود به آن اشاره کرده) نه‌تنها به «تغییر رژیم» منجر نشد، بلکه با هوشیاری نیروهای مسلح و انسجام ملی، بستر را برای پاسخی سخت و چندلایه فراهم آورد. آنچه در روزهای اخیر رخ داده، صرفا یک درگیری نظامی صرف نیست، بلکه آزمونی برای هژمونی آمریکا در غرب آسیا و فروپاشی «قدرت بازدارندگی» رژیم اسرائیل است.

تحولات ۴۸ ساعت گذشته حاکی از تغییر تاکتیک‌های ایران از حملات فقط به پایگاه‌های نظامی نیروهای ائتلاف به تهاجم گسترده و هدفمند علیه مراکز حیاتی دشمن است. اگرچه رژیم اسرائیل با حمایت اطلاعاتی آمریکا، اقدام به هدف قراردادن ۳۰ انبار نفت و تأسیسات زیرساختی در ایران کرد که به گفته منابع محلی منجر به آلودگی شدید هوا و فرورفتن تهران در تاریکی و دود ناشی از سوختن ذخایر راهبردی شد، اما پاسخ ایران فراتر از پیش‌بینی متخصصان غربی بود.

رونمایی از «موشک‌های بارشی» و عبور از سپر دفاعی

در تلافی این حملات، ایران برای نخستین‌بار در جنگ از نسل جدیدی از موشک‌ها با قابلیت «بارشی» علیه تل‌آویو استفاده کرد. این فناوری که رسانه‌های عبری به‌صراحت به آن اذعان کرده‌اند، توانایی اشباع پدافند چندلایه اسرائیل (شامل گنبد آهنین، فلاخن داوود و پیکان) را دارد. کارشناسان امنیتی مانند «صادق عبدالله» تصریح می‌کنند حدود ۷۰ درصد از موشک‌های مدرن و فراصوت ایران، علی‌رغم وجود پیشرفته‌ترین سامانه‌های دفاع هوایی جهان (از جمله پاتریوت و تاد) در اراضی اشغالی، به اهداف خود رسیده‌اند. این نفوذپذیری، یک شکست فنی و راهبردی برای پنتاگون محسوب می‌شود و عملا دکترین «امنیت مطلق» اسرائیل را باطل کرده است. اعطای «خاموشی» به دشمن از طریق هدف قراردادن شبکه برق و زیرساخت‌های انرژی، پیام روشنی از تغییر موازنه قدرت دارد.

انهدام پایگاه «العدیری» در کویت و پیامدهای ژئوپلیتیک آن

گسترش جنگ به خارج از مرزهای ایران و فلسطین اشغالی، نقطه عطف این درگیری است. عملیات تهاجمی نیروی دریایی سپاه علیه پایگاه بالگردی العدیری در کویت را باید یکی از مهم‌ترین اقدامات راهبردی ایران از ابتدای جنگ دانست.

این پایگاه به عنوان یکی از مراکز اصلی لجستیک و پرواز بالگردهای تهاجمی آمریکا (از جمله آپاچی) در شمال خلیج فارس، نقش محوری در پشتیبانی از حملات به ایران داشت. انهدام مخازن سوخت و گاز، رمپ بالگردها و تأسیسات زیرساختی این پایگاه توسط پهپادهای انهدامی و موشک‌های کروز، عملا یک «فلج‌سازی عملیاتی» را رقم زد. تهران با این عملیات به واشنگتن و اعراب محافظه‌کار منطقه فهماند سیاست «موازنه‌سازی» و میزبانی از نیروهای آمریکایی در جنگ علیه ایران، خط قرمز امنیت ملی ایران است و هیچ کشوری در حاشیه خلیج فارس نمی‌تواند کماکان نقش «پناهگاه امن» برای پنتاگون را ایفا کند. گزارش «خروج سراسیمه» نیروهای آمریکایی از این پایگاه، نشان‌دهنده غافلگیری فرماندهان سنتکام از دقت و برد این حملات است. در مقابل موفقیت‌های تهاجمی، شبکه پدافند هوایی کشور نیز در مقابله با پهپادها کارآمدی خود را نشان داد. انهدام دو فروند پهپاد MQ-9 Reaper در آسمان شهرستان‌های جم و خورموج (استان بوشهر) و یک فروند دیگر در آسمان تهران، نشان می‌دهد دکترین پدافندی ایران صرفا به سامانه‌های موشکی متکی نیست، بلکه با استفاده از جنگ الکترونیک و سامانه‌های نوین راداری، توانسته است حلقه محاصره اطلاعاتی-نظارتی آمریکا را بشکند. MQ-9به عنوان چشم و گوش سنتکام در منطقه، نقش کلیدی در هدایت حملات به تأسیسات نفتی داشت و سقوط آن، به معنای کورشدن بخشی از زنجیره شناسایی دشمن است.

اثر پروانه‌ای جنگ بر اقتصاد جهان

جنگ رمضان با سرعت هرچه تمام‌تر در حال تبدیل‌شدن به یک شوک انرژی جهانی است. تاکتیک ایران مبنی بر اعمال محدودیت یا توقف تردد در تنگه هرمز، به عنوان شاهرگ حیاتی انرژی جهان، اثری فوری بر بازارهای کالایی گذاشته است.

قیمت بنزین در آمریکا به ۳.۴۸ دلار (افزایش ۱۷درصدی) و قیمت گاز در اروپا با ۳۰ درصد جهش مواجه شده است. پیش‌بینی محسن رضایی از نفت ۱۵۰دلاری در روزهای آینده، با توجه به تعطیلی بنادر عراق و توقف صادرات نفتکش‌ها از هرمز، دور از انتظار نیست. تحلیل وال‌استریت ژورنال درباره احتمال جهش قیمت نفت به ۲۱۵ دلار در صورت تداوم اختلال، زنگ خطری برای اقتصادهای غربی است که تازه از تورم پساکرونا خارج شده بودند. در این بین کره جنوبی پس از ۳۰ سال به سقف‌گذاری قیمت سوخت روی آورده و حتی عربستان سعودی به عنوان رقیب ژئوپلیتیک ایران، به دلیل توقف ترافیک در هرمز، ناگزیر به فروش نفت در بازار نقدی (اسپات) شده است. این امر نشان می‌دهد «سلاح نفت» همچنان کارآمدترین ابزار برای بین‌المللی‌کردن هزینه‌های جنگ است.

آمریکا و اسرائیل در دو مسیر متفاوت

شاید مهم‌ترین متغیر ژئوپلیتیک این جنگ، واگرایی آشکار اهداف میان دو عضو اصلی ائتلاف متجاوز باشد.

همان‌طور که فرید ذکریا تحلیل کرده، بنیامین نتانیاهو به دنبال تغییر رژیم در ایران است. استراتژی نظامی اسرائیل متمرکز بر حذف فیزیکی ساختار سیاسی و نظامی است، حتی اگر به قیمت فروپاشی و هرج‌ومرج (مدل لیبی و سوریه) تمام شود. این مدل برای امنیت بلندمدت اسرائیل (با توجه به خطر گسترش تروریسم تکفیری) می‌تواند خطرناک باشد، اما نتانیاهو آن را برای بقای سیاسی خود لازم می‌بیند. واشنگتن اما به دنبال جنگ داخلی در ایران نیست، زیرا ثبات منطقه برای منافع بلندمدت سرمایه‌گذاری و امنیت انرژی حیاتی است. آنتونی بلینکن (وزیر خارجه سابق) به‌صراحت از تجربه ۳۰ دقیقه تا جنگ با حزب‌الله به دلیل اطلاعات نادرست اسرائیل سخن گفته است. این روایت نشان می‌دهد واشنگتن از کشانده‌شدن به باتلاقی که اسرائیل طراحی کرده، هراس دارد. افزایش شمار تلفات آمریکایی‌ها به هشت نفر و «فشار داخلی فزاینده علیه ترامپ» (به نقل از وال‌استریت ژورنال) نشان می‌دهد کاخ سفید در باتلاقی گرفتار شده که نه خروج آسان از آن ممکن است و نه ماندن در آن.

جنگ فرسایشی یا دیپلماسی قطر؟

نبرد به نقطه‌ای رسیده که دیگر نمی‌توان آن را صرفا یک «حمله تلافی‌جویانه» نامید. ایران با موفقیت در عبور موشک‌ها از سامانه‌های پیشرفته، انهدام پایگاه‌های فرامنطقه‌ای و به‌هم‌ریختن بازار انرژی، برگ برنده را در دست گرفته است.

در مقابل، ائتلاف دشمن با معضل «فرماندهی» مواجه است. اسرائیل به دنبال تعمیق جنگ برای رسیدن به رژیم مطلوب خود است، درحالی‌که آمریکا به دلیل کمبود تسلیحات و بحران اقتصادی داخلی، نیازمند توقف یا کاهش تنش است. فرصت میانجیگری قطر که در گزارش ذکریا به آن اشاره شده، در حال ازدست‌رفتن است. هرگونه محاسبه اشتباه دیگر، ممکن است جنگ را به مرحله‌ای مهارنشدنی برساند که در آن نه برنده آشکاری وجود دارد و نه راه بازگشتی. آنچه مسلم است، ایران توانسته محاسبات راهبردی دشمن را نه‌فقط در میدان نبرد، که در معادلات پیچیده اقتصاد سیاسی جهان بازتعریف کند.

پیش‌بینی سناریوهای پیش‌رو و هندسه پاسخ‌ها

با عبور جنگ از روز یازدهم و تثبیت معادلات جدید، صحنه نبرد وارد حساس‌ترین و تعیین‌کننده‌ترین مرحله خود شده است. تقاطع سه متغیر «فشار اقتصادی جهانی»، «بن‌بست تاکتیکی دشمن» و «ظرفیت‌های بکر پاسخ‌دهی ایران»، نقشه راه روزهای آینده را ترسیم می‌کند.

آتش‌بس تحمیلی از سوی اقتصاد جهانی

افزایش ۳۰درصدی قیمت گاز در اروپا، ثبت رکورد ۳.۴۸ دلاری بنزین در آمریکا، فروش نقدی نفت توسط عربستان و تعطیلی بنادر عراق، فقط بخشی از تبعات اولیه بسته‌شدن تنگه هرمز و موشک‌باران زیرساخت‌های منطقه‌ای است. اگر این روند تداوم یابد و قیمت نفت به مرز ۱۵۰ تا ۲۱۵ دلار (بر اساس سناریوی وال‌استریت‌ژورنال) نزدیک شود، فروپاشی اقتصادی در اروپا و تشدید تورم در آمریکا، کاخ سفید را مجبور به پذیرش یک آتش‌بس تحمیلی خواهد کرد. چین و هند نیز به عنوان خریداران عمده نفت خاورمیانه، برای اولین‌بار در کنار ایران وارد یک جبهه غیررسمی علیه تداوم جنگ خواهند شد. در این سناریو، «سلاح تحریم‌ناپذیر نفت» کارآمدتر از موشک‌ها عمل کرده است و واشنگتن را پای میز مذاکره بدون پیش‌شرط می‌کشاند.

تشدید حملات برای «تسلیم‌سازی» ایران

در سوی مقابل، اسرائیل که منافعش در تداوم جنگ و حذف تهدید ایران تعریف می‌شود، فشار حداکثری را برای جلوگیری از آتش‌بس وارد خواهد کرد. بنیامین نتانیاهو به‌خوبی می‌داند که با اولین آتش‌بس، پروژه «تغییر رژیم» برای همیشه شکست می‌خورد و او به عنوان عامل این شکست در تاریخ ثبت خواهد شد؛ ازاین‌رو در روزهای آینده باید منتظر تشدید بی‌سابقه حملات اسرائیل به مراکز سیاسی، فرماندهی و زیرساخت‌های حیاتی ایران بود. هدف وادارکردن تهران به «تسلیم بی‌قید و شرط» (آخرین اولتیماتوم ترامپ) پیش از آنکه فشار اقتصادی آمریکا را مجبور به عقب‌نشینی کند، خواهد بود. آمریکا نیز اگرچه تمایلی به جنگ تمام‌عیار ندارد، اما در صورت تداوم اختلال در هرمز و افزایش تلفات (هشت کشته رسما اعلام‌شده تاکنون)، ممکن است به‌ناچار وارد درگیری مستقیم‌تر و شدیدتری شود.

راهبرد «پاسخ فزاینده و نامتقارن» ایران

در برابر این دو سناریو، جمهوری اسلامی ایران با اتکا به دستاوردهای میدانی ۱۱ روز اخیر (عبور ۷۰درصدی موشک‌ها از سپر دفاعی) یک راهبرد هوشمندانه و چندلایه را در پیش گرفته است. نخست شدت‌بخشیدن به حملات به عمق سرزمین‌های اشغالی؛ پس از موفقیت «موشک‌های بارشی» در تل‌آویو، نوبت به هدف قراردادن شهرهای حیفا و ایلات و حتی مراکز هسته‌ای و شیمیایی خواهد رسید. استفاده از موشک‌های فراصوت با قابلیت مانورپذیری بالا، پدافند اسرائیل را به‌کلی بی‌اثر خواهد کرد.

همچنین بسته‌شدن کامل تنگه هرمز و گسترش حملات به کشتی‌های تجاری و نفتکش‌های عازم بنادر اشغالی، فشار را به حداکثر خواهد رساند. هدف، قطع کامل نفس‌های اقتصادی دشمن در کمتر از ۷۲ ساعت آینده است. در ادامه با توجه به اذعان رسانه‌های عبری به شلیک روزانه ۴۰۰ موشک از لبنان، در روزهای آینده این جبهه با حملات ترکیبی حزب‌الله (موشک‌های دقیق‌الاصابت و پهپادهای انتحاری) به بلوغ عملیاتی کامل خواهد رسید. هدف، قفل‌کردن حداقل پنج تیپ از ارتش اسرائیل در شمال و فرسایشی‌کردن جنگ در جبهه‌ای دیگر است. در نهایت هدف‌قراردادن پایگاه‌های آمریکایی در حلقه دوم؛ پس از العدیری (کویت)، نوبت به همه پایگاه‌های باقی‌مانده خواهد رسید و تهران به واشنگتن ثابت خواهد کرد اگر قرار بر جهانی‌شدن جنگ باشد، منافع آمریکا در سراسر منطقه هدفی مشروع و آسیب‌پذیر هستند.

بن‌بست راهبردی و معمای پیش‌روی واشنگتن

آنچه امروز رخ داده، نه یک آتش‌سوزی موقتی، بلکه زلزله‌ای در ساختار امنیتی خاورمیانه است. ایران توانسته است با عبور از فاز دفاع صرف، دشمن را در باتلاقی گرفتار کند که هم هزینه ماندن در آن سرسام‌آور است و هم هزینه عقب‌نشینی از آن.

پیش‌بینی‌های راهبردی در ۴۸ تا ۷۲ ساعت آینده، ممکن است از احتمال تقویت آتش‌بس تا حملات سنگین‌تر دو طرف را شامل شود؛ بنابراین نکته مسلم این است که ایران امروز دیگر صرفا در حال دفاع از مرزهای خود نیست، بلکه در حال طراحی نظم جدیدی در خاورمیانه است؛ نظمی که در آن موازنه قدرت به نفع محور مقاومت تغییر کرده و هیچ قدرت فرامنطقه‌ای نمی‌تواند با هزینه صفر، امنیت رژیم اسرائیل را تضمین کند. روزهای آینده، فصل تعیین‌کننده این نظم جدید خواهد بود.